

CONVERSA AMB...

En Josep OLIVERAS i ALTRACHS, «En TERO», ha estat uns dies aquí a l'Escala, i hem aprofitat per tenir-hi una conversa, en la qual hem fet un repàs de la seva vida fins ara, i ens ha parlat de l'Escala i com la recorda quan és lluny d'aquí.

L'Escalenc.— Què ha fet que t'interessessis pel món de la cançó?

Josep Oliveras.— De ben petit ja m'agradava sentir cantar. Així que vaig veure'm capaç d'aprendre una cançó i a cantar-la ho vaig fer. Sobretot per la sensació de passar gust fent-ho.

L'Esc.— Com va ser que vas començar?

J.O.— Voleu dir seriosament?, perquè com a professional encara no ho acabo de ser. Penso que la primera il·lusió és va materialitzar quan es va crear l'escolania. Llavors cantar ja tenia un sentit, perquè hi havia un aprenentatge que és palesava en poder cantar una cosa que tenia cap i peus, com era una cançó, amb harmonies d'altres veus, amb acompanyaments d'un harmòni o d'un piano... que aleshores tocava la senyoreta Roser. Allò va ser la primera materialització d'aquesta il·lusió que era el fet de cantar.

L'Esc.— Qui t'ha ensenyat el que saps de música?

J.O.— Jo, de música, en sé molt poca. El que sí tinc és intuïció musical. En tècnica musical, en aquest sentit, sóc més aviat un xic autodidacta. Tot el que he après ha estat gràcies a mestres d'aquí. Ja sabem que les primeres ensenyances són les que arrelen, les que dibuixen la personalitat en tots els sentits. Per això dono les gràcies infinitament a la Sra. Roser Sureda i a les meves germanes perquè van ser les primeres que van fer-me engrescar per cantar.

L'Esc.— Més tard hi ha hagut alguna persona a Barcelona o en algun altre lloc que t'hagi ajudat en la teva formació musical?

J.O.— Hi ha uns apartats que es poden concretar i emmarcar molt bé, el primer seria aquesta situació quasi familiar del nucli de la gent més pròxima, com és l'avi que ja tocava la bandúrria i sabia tocar l'acordió i la guitarra. La primera que vaig tenir me la va portar ell de Barcelona. Després hi ha aquest segon marc que és de l'escolania, que ja era més rigorós. Més tard, a tretze anys, hi ha la Coral, perquè els que havíem cantat a l'escolania podíem cantar amb la gent gran. La Coral va ser una continuació de l'aprenentatge, sempre amb la presència d'aquesta persona que penso que ha fet tant per la Vila, que és la Sra. Roser Sureda. A partir d'aquí hi va haver una fal·lera que era la descoberta d'un tipus nou de música, la cançó, la cançó tal com s'entenia als anys seixanta, i en aquests moments apareix la Dolors Poch, que és una persona influent en la meua vida, perquè recordo que les primeres paraules que vaig sentir sobre Raimon sortiren de la seva persona i llavors els primers discos de Raimon, a l'Escala, els devia tenir ella. Eran aquells moments de la

teva vida que recordes amb rigor perquè cal saber-ho retenir, són coses importants, posàvem els altaveus més alts del compte perquè la gent del carrer sabés que existia la Cançó.

Recordo que la primera impressió viva, clara, el primer contacte seriós amb el món de la cançó va ser el recital que en Raimon va fer en aquella sala de Can Panxo, era una sala preciosa. És va improvisar un micròfon. Érem trenta, quaranta o cinquanta persones envoltant-lo, quasi amb fervor, i amb una mena d'expectació molt especial que a mi em va impressionar. Recordo que vaig sentir cantar la «Cançó de les mans», «Al vent», «Tires la pedra»... I després, lligat al fet de donar importància i tenir fal·lera per la cançó (tal com s'entenia a través de la influència dels cantants francesos), vaig començar a fer cançons, vaig llegir molta poesia, vaig veure que moltes eren musicables i hi vaig posar música. Algunes d'aquestes cançons encara les canto, com pot ser «Arquer d'amor» d'en Papasseit que va ser una de les primeres músiques que vaig posar sobre un poema.

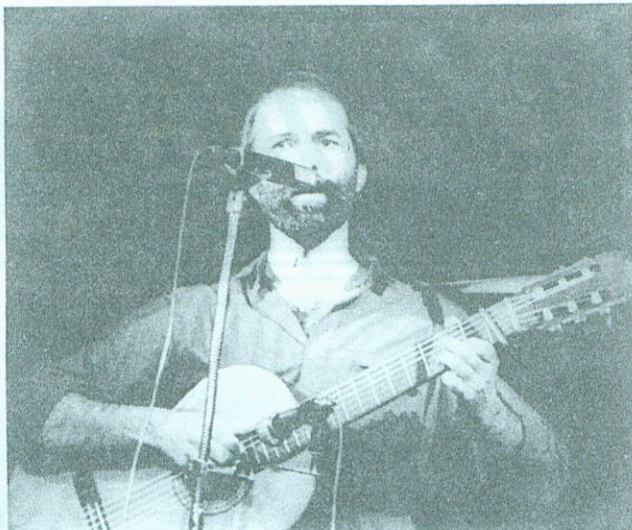
Fora d'aquí hi ha una persona molt interessant que va ajudar a forjar-me des del punt de vista musical i estètic de la cançó, que va ser la Maria Rosa Gratacòs, que és una pianista i músic figuerenca, que durant tota la meua estada de batxiller a Figueres em va servir de puntal perquè jo pogués endinsar-me en el món del folklore.

L'Esc.— Quin és el primer poema que vas musicar?

J.O.— Va ésser un poema d'un amic i company nostre, en Joan Gasull, que era el poeta de la colla, i era un poema reivindicatiu com tots nosaltres en aquella època. Devíem tenir uns tretze anys. Feiem activitats, publicàvem contes, revistes, en Miquel Diego ens portava a veure les restes arqueològiques que hi ha als voltants de l'Escala... Erem tota la jovenalla que d'alguna manera estavem inquiets. Erem molts... Erem tots els que teníem onze o dotze anys.

L'Esc.— Ara, quins són els teus escriptors preferits?

J.O.— Jo tinc una fal·lera quasi visceral per gent que no són d'avantguarda avui. M'agrada molt en Papasseit i sempre intento treballar sobre poemes seus, molts poemes seus han fet sortir músiques que treballo en aquest moment. M'agraden molts poetes, entre d'ells en

Pere Quart, l'Espriu, evidentment, la Maria Àngels Anglada, els clàssics de sempre, els més avantguardistes també, però aquests no són tan musicables i això és molt difícil.

L'Esc.— Quina influència creus que ha tingut l'Escala en la teva formació?

J.O.— Una influència claríssima i total, perquè hi he viscut setze anys intensament, i a partir dels setze anys tants caps de setmana com he pogut i tantes temporades com he pogut i ha estat possible. Tot el que fas fins als setze anys, d'amagar-te de tot el que és l'atmosfera física i humana de la vila que és la que et fa plantejar la teua existència, a nivell estètic, a nivell ètic i a tots nivells, aleshores aquests setze anys són les arrels de les persones, les meves arrels. El medi urbà de l'Escala ha influït molt, proves d'això és que les meves cançons són molt nostàlgiques, són una reculada, és com una invitació a recular en el temps per veure com era el nostre medi i així fer-nos retret de com l'hem deixat fer malbé.

L'Esc.— Quina és l'Escala de la teua infantesa?

J.O.— És l'Escala pura, era l'Escala autèntica, perquè avui l'Escala és quasi bé el mateix que la Platja d'Aro, o Lloret o Roses... Així que van avançant els anys cada vegada més desdibuixats quedem i llavors cada vegada més ens podem confondre amb qualsevol altre lloc.

Era una Escala autèntica en el sentit que era una Escala feta de persones que tenien oficis, que estimaven els seus oficis, de persones amb una delicadesa claríssima i una sensibilitat molt clara. Feta de persones que estimaven el seu medi i que d'una manera incomprendible l'han anat fent malbé.

L'Escala vivia contra el vent, ara ja no hi viu, encara que en faci aquesta manera particular d'entendre la vida es manifestava en el tarannà de totes les persones i s'anava mantenint a base de les persones que s'anaven fent velles, que s'anaven fent grans i sàvies. Eren gent que donaven importància a les coses que realment tenen importància, encara que fessin cases amb pedres tretes d'Empúries...

L'Esc.— I l'Escala de la teua joventut?

J.O.— Va ser una Escala molt interessant. A l'Escala de la meua infantesa hi veig molts aspectes estètics, en canvi a l'Escala de la meua joventut hi veig uns aspectes més des d'un punt de vista de